

OBSAH

Předmluva	7
Úvod do vyučování	12
Jak pracovat s učebnicí	13
ÚVOD DO ZEMĚPISU	15
Planeta Země	16
Tvar a rozměry Země	16
Pohyby Země	17
Proč se střídá den a noc	17
Oběh Země kolem Slunce	18
Přirozená družice Země — Měsíc	20
Umělé družice Země	22
Slunce a vesmír	24
Vývoj názorů na planetu Zemi	27
Glóbus a mapa	39
Glóbus	30
Měření vzdáleností na glóbusu	32
Poledníky a rovnoběžky	33
Určování zeměpisné polohy	35
Mapy	38
Znázornění výškopisu a polohopisu na mapách	40
Práce s mapou středního měřítká	43
Práce s mapou místní krajiny	46
OBECNÝ FYZICKÝ ZEMĚPIS	49
Krajinná sféra Země a její základní části	50
Litosféra	53
Stavba Země	53
Dno oceánů	57
Zemětřesení a sopečná činnost	60
Vznik pohoří	66
Zvětrávání a činnost větru	70
Působení povrchové tekoucí vody	73
Povrch Země jako výsledek působení přírodních činitelů	77

Atmosféra	82
Počasí	82
Počasí u nás během roku	84
Pozorování počasí	85
Roční chod počasí	87
Podnebí	88
Proč se střídají roční období	89
Trvání dne a noci na Zemi	91
Podzimní rovnodennost	91
Zimní slunovrat	91
Jarní rovnodennost	93
Letní slunovrat	93
Jak se mění trvání dne a noci na Zemi podle zeměpisné šířky	95
Polární noc a polární den	95
Teplotní pásy	99
Celkový oběh vzduchu v atmosféře	101
Hydrosféra	105
Oceány a moře	105
Světový oceán	105
Vlastnosti mořské vody	106
Pohyby mořské vody	106
Vodstvo na pevnině	109
Jezera, bažiny, vodní nádrže	113
Ledovce. Podpovrchová voda	116
Ledovce	116
Podpovrchová voda	118
Pedosféra	121
Půdy	121
Úrodnost půdy	122
Zemědělská půda	123
Biosféra	125
Organismy a jejich životní prostředí	125
Tropické lesy	125
Savany	129
Život ve vodách oceánů v tropickém pásu	131
Pouště	132
Subtropické rostlinstvo	134
Stepi a lesostepi	137

Život v oceánech mírného pásu	139
Lesní krajiny mírného pásu	139
Tundry a polární pustiny	142
Lesotundra a tundra	142
Polární pustiny a život v polárních mořích	143
Výškové stupně v krajině	146
Krajina — prostředí pro život člověka	148
Přírodní krajina	148
Kulturní krajina	149

ZEMĚPIS SVĚTADÍLŮ A OCEÁNŮ 155

Čemu se budete učit v zeměpisu světadílů a oceánů	156
--	-----

Afrika 157

Geografická poloha, rozloha a členitost

pobřeží Afriky	158
--------------------------	-----

Povrch Afriky	160
-------------------------	-----

Nerostné bohatství	162
------------------------------	-----

Podnebí Afriky	164
--------------------------	-----

Vodstvo Afriky	167
--------------------------	-----

Řeky	168
----------------	-----

Jezera	169
------------------	-----

Význam a využití vody	169
---------------------------------	-----

Africké krajiny a jejich využití	171
--	-----

Obyvatelstvo Afriky	175
-------------------------------	-----

Rozmístění obyvatelstva	177
-----------------------------------	-----

Složení a vývoj obyvatelstva	179
--	-----

Severní Afrika	181
--------------------------	-----

Tropická Afrika	186
---------------------------	-----

Jižní Afrika	190
------------------------	-----

Indický oceán 195

Austrálie 198

Geografická poloha, povrch a podnebí

Austrálie	198
---------------------	-----

Vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo Austrálie	202
--	-----

Australský svaz	208
---------------------------	-----

Tichý oceán a Oceánie 215

Geografická poloha a přírodní podmínky	215
--	-----

Obyvatelstvo a hospodářství Oceánie	220
Nový Zéland, Nová Guinea	223
Antarktida	225
Závěrečné opakování	231
Náměty k cvičením v krajině	235